

٢٢٢
(٥)
تورک یوردی

ناشری : تورک اوچباشی

میل ۱۰

صافی ۲

۱ نیشان ۱۳۳۹

تورک آدلری

مشروطیت اعلان شدن بری تورکلک تورکجه قارشى سندن سته به يك
 يوكسك صورتده متزايد بر ميل و محبت كورولمكده در . يوكون (تورکيا)
 حكومتك شمارى، شوارى بو اولدئىندن عموم طرفدن ديلنى اوكرنمكده ديلنى
 يوكسك سته به قارشى شديد بر هوس، بر عشق اوياندى. هر كس ايسته يوركه آرتق
 بو طور اقلده كندى ماقى، كندى لسانى حاكم اولسون. بوشللى مشروع
 و مستحسن شوق و رغبت الجاسيله بر چوقلرى يا كلياً آدلرى دكيشد بريورلر،
 يا خود اسكى آدلرینه تورکجه بر اسم دهاعلاوه ايدرك ايكيسنى برابر يورونمكه، بلكه
 تورک آدى غلبه چالديرهقه چاليشيور. هله چوقلرينه خالص تورک اسمى
 قومق ايستينلر يك چوقالدى. مشروطيت ابداسندن برى بر چوقلرى بندن
 تورکجه اسملر ايسته مكدردلر. بالخاصه حكومت مز كندى اوز سيايله تجلى
 ايدلدين برى كون كچمزه بر چوق ذرات طرفدن بويولده طلبه معروض
 اولمايه يم يولده كيدر كن (حضرت ا... بر تيزم اولدى، بكا خالص تورکجه،
 ظريف بر قيزاسمى سويله .) ديبه بر خطابه معروض اوليورم. بمضيى ده (فلان
 فرانسزجه، هر بجه كلمك تورکجه سى نه در) ديبه صوراره. على اثر و برديكم
 اسملردن عون اولمادقلى كورورم. بمضيى نزاکة بر تشكرله كچر. بمضيى
 فكريق سويلر. بزم اسكى انالرك آدلرى قابا صابا اولديغى، خوشه كيمه ديكى
 حال يوكه باشقه ديلدن ايلان ويا تركيب ايديان اسملر ايچنده يك ظريفلى
 بولونديغى بيان ايدر. اكر اوكرنمك هوسنده اولور، زمان و مكان مساعد
 بولونورسه عظم ايرديكى قدر بو بابده بيلدكلىمى سويلرم. دكسه ايكي لاقيردى
 ايله وداع ايلر، كچرم.

اسكى اسملرى بكنمه مكدده بر قاج جهتله حقلى وار. هر صنف مسلك
 اداملرنده ميل ايتديكى بر شيشه جف اللم رغبت كوستروب آرتق قابا صابا اولسون.

تألفنده بر هذویت ، بر اینچا لك كوردوله - بین در حال کمال هو قله رغبت ایدہ جک
 کیسه يك از در صریح اسلامی قبول ایله دکاری هنگامده قران کریمده مسطور
 آیمای سالفه اسماریله چوققلرینی توسیم ایله دیلر (آدم ، ادريس ، نوح ، هود ،
 ابراهيم ، اسماعيل ، اسحق ، موسى ، عيسى) اسمارینك معناسی اصلا بیلیرلردی
 حواء ، اسیه ، مریم ، ساره ، هاجر) کی قادرین ادلری بویله دره فقط سائقه ایمانله تبرکاً
 بو اسمارله توسیم ایله دیلر هیچ بر قوته مقیس اولماین صلابت دینیہ سائقه سیله
 اصلا (معناسی نه دره) دینیہ دوشونه دیلر . اساساً بویله اسمارک معناسی دوشونمک
 بر کله نك ماده اصلیه سی نه به دلالت ابتدیکنی ، فی الاصل هانکی جوهر لره ماده لرینک
 متالیرینک قرینتی ارامق ، فلسفی اشتقاقلریله اوغراشماق يك یکیدر . کرچه يك
 قدیمدن بری از جمله حکمای یونانیہ افارنده و اونلرله مشغول یولان ابو علی
 الفارسی ، الحیاتی ، ابن جفی ، نضر بن شمیل کی حکمای لسانک بالماسبه بعض
 بیانانده (اشتقاق اکبر) نامی التنده بو یولده اشارات وارنده نا کافیدر بزم
 دسترس اوله بیلدیکمز انجیق امام سیوطینک (المزهری) ی ایله متأخریندن (الجوائب)
 غزنیه سی صاحبی احمد فارسک (سرالبال) و (الجاموس علی القاموس) ی
 ومتوفی حورجی زیدانک (الفلسفة للغویة) و (تاریخ اداب اللغة العربیة) کی اثرلریدر
 غرب علماسنک ده فلسفه لسانله اشتغاللری نسبة یکیدر .

بزده اوروپا علومنه رغبت هنگامده علم لغتک اشتقاق مبحثده سطحی
 دخیلر کوردولمشدر . بزده انجیلرک پیری اولان احمد وفق پاشانک (لهج) سند
 اشتقاقله اوغراشیلدینی کوردولور .

انقلاب اخیر لسانده ، ادبیاتده ، تاریخده خیلی تورک علما و ادبانی
 او جوده کتیردی . هر کس کندی ذکاسی ، قابلیتی ، علمی درجه سند کملر او زرنده
 اعمال فکر ایله مکه باشلادیلر . بو سببیه اسکی تورکجه اسمارک قسم اعظمی
 فوقلرینه موافق دوشمنز اولدی : بر کره بونلر يك اسکی تورکجه اولدیتندن
 بر کونکی لسانمزدن چوق اوزاقدیر . ثانیاً بزم اورده ایسا تورکجه سی اناطولیده

او غورز تورکجه سی ، تورکچان ، روم ایلیده قاجاخی لهجه سی غالب کورولبور .
 حال بو که بوکون (سکی تورک اسماری) دیدکاریمزک هریری بر لهجه به منسوب
 قهرمانک اسمیدرم حتی ایچارنده موغول تولغوزامراسنک اسماری بیله وار ، بالطبع
 بزم لهجه مزه اویمايان باشقه بر اویماغک ، بر قومک پک اسکی اسماری هر تورکک
 خوشنه کیتمز . کندی قومقنه قارشى بویوک بر عشق و ایمانی اولوب اولرک
 اسماری ده او درجه سوهن بعض کیمسه لردن باشقه هرکس اولادینه قویه حتی
 ا-مک فصاحت لفظ ، بلاغت معنی جهتمدن بر چوق کوزلککری حاری
 اوله-فی ایستز . بو خصوصه دینا ده مأموردور ، اوغلنه کوزل آدقویق ، او قونق ،
 سنت ایتک ، تاهل ایتدیرمک کی باهک اولاده قارشى وظیفه لری واردور .
 جناب اکمل الرسل افندیمنز حضرتلری بعض کیمسه لرک جاهلی ، مناسبتر اسماری
 تبدیل بوبوردقلری ، بعض سودکرینه لطیف لقبیر ویردکری واقع اولمشده .
 ثالثاً ؛ بزم دیلیمزک جوهری کثیر ایتدیکی ، لواحق انجیق جواهر عقبنده
 کلدیکی جهنله کندی شعبه مزدن وواخواستدن بیکلرجه سنه لک کله لرک بر چوقلرینک
 معنارینی علم لسانه منسوب اولمایانلریمزده آکلار (قاره سونفور ، آی ده میر
 قان بابلی ، افاج آری ، اوج آری ، ساتیلیمش ، ایل باصدی ، دیرطاش ، آرتیق ،
 بیلسکه ، قوتلوق ، چادلی ، ارطوفان ، یاریق ، قاره طاش ، قوتلو بوزاء طاغ ، تکین ، باغ باسانه
 قایغوسیز ، کوچلو ، ارطوفانول) کی ارکک اسماربله (اینجی ، ایل بیلسکه ، سوانز ،
 بالاق ، بزتمش ، التون ، کوموش ، آقبالا ، ایبالا ، آیسالی) کی قادین اسماری بزم
 بوراده یازدیغمز وجهله اوقونور املا ایله کندی تلفظ مزه موافق سورتده
 یازنجه هر تورک اوقور اکلار . نظر تده بوبوک بر قیمتی قانز . علم لسانه
 مشغول اولانلر هر بجه ، عجمجه دن الینان کله لرک ده بویله بر ساده معنایی حاری
 اصله راجع اولدیغنی بیله رک کله نک بوکونکی معناسدن ماعدا مشغول بولونمایان
 ادبا کی کله لرک کیمیسنده کوزلکک چیرکینلک ، کیمیسنده اینجه لک قانلق ، حتی بروقتکی
 سنوبلیمز موداجنه طوتولانلر ، مثلی کله دن کوما کون الوان وروایح و سائره اوامق
 لسانچیلرک خاطرندن یکمز . اونلر یلیرلر که کندی ذوق سلیممز داخلده کی

دیلمز تورکجه دن باشقه عربجه، عجمجه، فرانسزجه، المانجه و سائرجه کلملر
واسملرده - تورکجه منجه - ساده، ساده معناره دلالت ایلرلر. مثلاً: هر یازی
بازان (جال) لفظی کوزلک معناسنه اوله رق بیلیر. بناءً علیه بلکه (جیل)
گلشنی (کوزل) انظندن دها این بوله بیلیر. لسان اهل ایسه بیلیر که جیمک
فتی و میمک لامک سکونیه (جیل) ماده سی (باغ) دلالت ایلر. بناءً علیه
باغلی اولانک سیمیز اوله سی، سیمیز اولانک کوزل اولاجنی، کذلک شیشمان
اوله جنی، کذلک ایری اوله جنی و دها بو کی علاقه لری نظر اعتباره اله رق
انسانک کوزلته (جیل) و بر ایری وجودلی حیوانه یعنی دومیه (جیل) کذلک
قالین کمی خالطنه (جیل) و بر شیشک بیرکی تیسنه (جمله) دیلمشدن. الی آخره.
بوله برر علاقه ایله (جیل) ماده سندن بر چوق کلملر چقار. او کلملرده ایکنجی
اصل اوله رق اونندنه دیگر کلملر تشعب ایلر سوکره تبادل، توانخی، قرب
مخرج کی علاقه لرله دخی بر اصلدن بیکارجه کلملر ظهوره کلیر. بوراسی تفصیل
محلی دکلدور.

شیمدی ینه بالاده کی سوزیمزه رجوع ایلمه لم.

انسانلر روحنی، هویتی بیلمدیکی، سامی بر علم حاصل ایله دینی کلملرده
این، فناء، کوزل، چیرکین، سویملی، سویمسز تورلور و تورلو خاصه بوله بیلیرلر. فقط پانجه
بیله ننگ نظرندنه کلملرده کی بو کی خاصه لرله اوقدر مشغول اولمزلر. بلکه کلملرک
تشکیل ایله دکلری معنایه، افاده قیلدقلری قائده یه باقارلر.

ایشته بو سرد ایله دیکم اوج سیدن و دها بونلره بکزمین اسبابدن دولاین
اسکی تورک اسملری چوق کیسه لر تزدنده مقبول اولامادی. انجق بر قاج دانه سی
سچ، یلدیلر. حال بو که قونوله حق اسملرک بهمه حال یکمشلردن برینک اسمی
اوله سی ده شرط دکلدور. نته کیم اوتنه دن بری عربجه، عجمجه دن بییط و مرکب
اوله رق قوبدیمز اسملرک بر چوقلری عربلرجه، عجملرجه اسم اوله رق
قوللا یلمامشدر.

فقط اسم ارایانلره شونی ده اخطاره مجبورز که (اسم) دبیلمن شی ؛ بر وسم ،
بر نشانه دن عیدتدر . ناصل که یکچیریلر قوللرینه قیلج ، اوق یای ایکنه لند بر وک
کندیلرینک هانکی اورتیه منسوب اولدقلرینه بر نشانه یاپارلرسه بو (اسم) ده
بر آدمک اویله معنوی بر نشانه سیدر . فقط ینه ناصل که عقلی باشنده بر آدم
قولینه ادیسزجه بر نشانه ایکنه لته دیکی کی بر کیمسه ده چو جرغنه فنا بر اسم قویجز .
اسم ایچین بو مقدار بر حد کافیدر . بو حد داخلنده اوقدر اینجه اله یوب سیتی
طوقومابه رق خوشنه کیدن بر اسمله چو جوغنی توسم ایتک موافقدور . اصل نام
باباسنک قوبدینی (آد) دکلدور . بلکه بدایه باباسنک افاضه ایله دیکی لعلیم و تریه
ایله بالاخره کال و هزینی ارتیره رق قازانه یله جکی ذکر خیر وصیت جیلدر .
(غزالی ، رازی) کله لرینک معنای لغوی لری هچدر . فقط یونلرک اتاریله مشغل
اولان بر علم اداسی بو کله لری تلفظ ایله دیکی حکامده کندیسنی درحال اونلرک
علملرینک هیتی بورور . انجق علی العاده ادا ملره بولایکی بویوک ذنک اسملری
و نسبتلری و بریله جک اولسه تلفظ ایدن کیمسه یه هبج بر تأثیر کوسترمن .
بو گونه قدر قادیلریمزله ارککلریمزدن اک چوغمزک اسملرینی تشکیل ایدن
کله لرک بر قسمی ناخوش معنی افاده ایله دکلری کی دیگر قسمی ده علی العاده
معنالر افاده ایلرلر مثلاً :

عنان = طوی یا وروسی ، ییلان یا وروسی . ابو عنان = ییلان

اویس = (اوس) ک مصغیریدر . (قورد) دیمکدر

ابوبکر = باکر خانمک باباسی . هله بز یالکز (بکر) نامی قویارز که باکر

قیز دیمکدر .

بلال = نم ، رطوبت

جنفر = نهر ، ارسلان

حمزه = دیل یورار ، اجی ، شدلی ارسلان

ذییر = داهیة محنت شدت

سلمان = بر طاغ

طلحه = دیکلی میثه مفلان ازغین عبوس

عباس = ارسلان عبوس ناخوش

نعمان = قان

زینب = سمیز

فاطمه = سود قوزومی

کلثوم = یوزی یناقلری اتلی و طوافون

نابت = طورمش . رشید = اوصلی . سالم = أسن . سعید = قزطلو

طالب = یبکین . فاضل = ارتقی . مختار = اوروندوک

وقت بولورولسون که شوهر بچه اسملرک عیناً تورکجه سوزانا تورکجه دن
الدقلری اسملردر . قادین اسملرندن ده :

حبیله = کویچک . حبیبه = سوکیلی . حیده = القاندی . خالده =

باشار . حنفیه = سچمه . هایشه = کیملی . طایه = یوکهک .

کذلک علی لا اکثر بوبله در . اناغیده دهار جوق بوبله مقابلر کردوله جکدر .

(اسمک ماهیت علمیه سی اشیو تفصیلاتله کافی صورتده اظہر ایلدیکی جهتله

بمدارین (اسم) ک انواعی ؟ مناسیله برابر عرض ایدیله جکدر . ولر جیبی

مقدس غلبانه

ایکی کون اول آطنه دن انقره یه دونن باش قوماندانی قارشیلایانلراره سنده

ایدم . مصطفی کمال پاشا بوسفر دوس دوشرو مادی بر ظفردن عودت

ایتمه یوردی ، فکر سیاحتندن دونویور ، بر اجتماعی جهاددن کلیوردی . نتیج

قهرمانک سیاحتی اصل بوبله سفرلرده بر عمومی تقدیر و تشویق شعشعه سی

ایچنده سیرایتمه کی اونی بوبله استقبالی حاضر لایان ارشاد یول بلقلرنده آلتیشلامالی .

ایمان وظفرک پولادندن بر عصا ، حق وظیفه نک آتشنندن بر لهجه یله

غرب وجنوب ولایتلرنده ، - ایتلا ، یانغین و نئالدن ، یاهاجی اشکنجه سنک اک

مظلم نوعلرندن - قورتارلش منطقه لرده بوبله ایکی اوچدر دولاشیور . ییغیق شهرلرده

قالیور ، ویران قصبه لره کیریور ، فقیر کویله اوغرا یور . بو اوغراییشلر